

[Lars P. Jensen.]

denne debat her i rigsdagen at henlede priskontrolrådets opmærksomhed på forholdet og bede det om med § 10 i hånden at rette søgelyset noget skarpere imod alle disse forhold.

Ja, jeg kan vel konkludere sådan, at det kan lyde paradoksalt, at øget indgreb fra samfundets side er nødvendigt for at sikre den frie konkurrence, men jeg tror, det bliver nødvendigt.

Der er et spørgsmål i denne forbindelse, jeg gerne vil berøre, og som nødvendigvis må nævnes, når der tales om konkurrence, og det er spørgsmålet om næringsloven. Jeg er klar over, at det er et meget vanskeligt og ømtåligt problem, som kræver megen overvejelse; en revision af næringsloven må efter min mening hvile på en kommissionsbehandling og en kommissionsbetænkning. Jeg vil gerne spørge den højtærede minister, om ikke tiden er inde til at overveje, om det ikke ville være hensigtsmæssigt at nedsætte en kommission med henblik på hele vor næringslovgivning.

§ 13 er den paragraf, hvorefter der fastsættes maksimalpriser og maksimalavancer. Jeg er enig i de betragtninger, som rådet gør gældende i skrivelsen til handelsministeren, og jeg er med rådet også enig i, at man i tiden, der kommer, ikke kan anføre § 1, stk. 2, imod at bruge § 13. Min opfattelse er, at forudsætningen for, at § 8 ikke skal ændres, er, at der bliver gjort mere brug af § 13. Dog vil jeg mene, det var naturligt, om man i det udvalg, der vil blive nedsat, når denne forhandling er færdig, tog op til overvejelse, om det ikke var hensigtsmæssigt at foretage en skærpelse af § 8. I hvert tilfælde vil jeg gerne lade spørgsmålet stå åbent — jeg har ikke taget afstand derfra. Det er muligt, at forholdene kan udvikle sig sådan, at det bliver nødvendigt at skærpe prisloven, men her har både ministeren og priskontrolrådet taget forbehold.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale, at lovforslaget bliver velvilligt behandlet i det høje ting.

Anker Lau: Jeg vil gerne straks sige, at mit parti naturligvis erkender, at så længe der er importregulering på en række områder og altså findes monopoler på at forsyne landet med en række varer og der samtidig også er tale om en underforsyning i forhold til den tilstedeværende købeevne, kan en prislov ikke undværes, hvis man da ikke vil sænke kronens værdi. Forudsætningen for den frie prisdannelse må for det første være fri import, idet

sund konkurrence skaber sunde priser, og for det andet, at vi har et sundt pengevæsen med balance mellem købeevne og varemængde. Disse forhold har vi desværre ikke endnu, og derfor må vi med beklagelse erkende, at vi endnu en gang må medvirke til at lave en prislov.

Når vi stærkt beklager dette, er det, fordi det er umuligt ved priskontrol at sikre rigtige priser. Man kan nemlig kun kontrolere avancen, og kontrollen kan derfor ikke sikre forbrugerne de rigtige varer til de rigtige priser. Det ville være en opgave for pressen, synes jeg, specielt efter den senere tids behandling af dette spørgsmål, at gøre dette klart for forbrugerne, for de pristigninger, der kommer udefra, eller som følger af omkostningsstigninger herhjemme, kan selv den allermost yderliggående prislov ikke have nogen som helst indflydelse på; det er kun avancerne, man kan regulere. Endelig kan priskontrollen også let forfalde til kun at skønne over, hvorvidt en virksomhed tjener for meget eller for lidt. Dette kan medføre, at en række dårligt ledede virksomheder får lov til at leve relativt godt, medens man slår ned på de godt ledede virksomheder, som man ikke tillader den fortjeneste, den teknisk godt udstyrede virksomhed i virkeligheden burde have. Der er utvivlsomt en tilbøjelighed til at hemme de godt ledede virksomheder og beskytte de dårligt ledede, og dette kan samfundet ikke i længden være tjent med.

Den nugældende lov indeholder intet, som hindrer dens fulde afvikling, og det er det, vi tilstræber at opnå så hurtigt som muligt. Ja, man kan egentlig sige, at loven er selvafviklende, idet varemængden og konkurrencen er bestemmende for, om priskontrollen kan gribe ind eller ikke, og vor medvirken til denne lovs gennemførelse i sin tid havde jo også to ganske bestemte forudsætninger. Den første var den, at hvor vareforsyningen var stor nok til at dække behovet og der således var fuld konkurrence, skulle priskontrolrådet ikke kunne gribe ind, undtagen hvor man stod overfor monopoler og prisaftaler el. lign., som begrænsede konkurrenceevnen. Det vil jeg gerne henlede den ærede ordfører for socialdemokratiets opmærksomhed på, at hvor sådanne prisaftaler eller monopoldannelser foreligger, er der ingen, der vil modsige ham i, at her vil kontrollen kunne gribe ind, det er klart. Og den anden forudsætning for, at vi i sin tid gik med, var denne, at man altid kan kalkulere efter genanskaffelsesprincippet.

Nu er det netop disse to principper, der rettes angreb på gennem den fortolkning af